

Od suszy do powodzi – jak ekstremalne warunki wpływają na stan zdrowotny lasu

Aldona Perlińska¹, Iwona Skrzecz², Agnieszka Hamera-Dzierżanowska¹,
Hanna Szmidla²

¹Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych, ul. Grójecka 127, 02-124 Warszawa

²Instytut Badawczy Leśnictwa, Zakład Ochrony Lasu, Sękocin Stary, ul. Braci Leśnej 3,
05-090 Raszyn

email: aldon.perlinska@lasy.gov.pl; agnieszka.hamera@lasy.gov.pl; I.Skrzecz@ibles.waw.pl; H.Szmidla@ibles.waw.pl

Utrzymanie lasów w dobrej kondycji zdrowotnej w warunkach zmian klimatu, objawiających się zarówno ekstremalnymi suszami, jak i gwałtownymi powodzią, stanowi ogromne wyzwanie. W 2024 r. w Polsce powodzią dotknęły ponad 20 tys. ha lasów, a susza blisko 23 tys. ha. Susza oddziałuje na lasy wielopoziomowo, obniżając ich odporność i czyniąc je podatnymi na ataki szkodników wtórnych i patogenów. W pracy przedstawiono przykłady takich zależności: gradację kornika drukarza w świerczynach po suszy 2003 r., masowe pojawy kornika ostrozębnego w drzewostanach sosnowych po suszy w 2015 r. oraz osłabienie dębów, prowadzące do ich zasiedlenia przez opieńka dwuplamkowego i szkodniki techniczne. Z punktu widzenia fitopatologii zarówno niedobór, jak i nadmiar wody stymulują rozwój patogenów – susze sprzyjają opieńkom i korzeniowcom, a powodzią łęgniowcom i grzybom z rodzaju *Fusarium*. Przyszła ochrona lasów musi koncentrować się na monitoringu patogenów oportunistycznych oraz na działaniach adaptacyjnych, takich jak selekcja odpornych symbiontów mykoryzowych czy zmiana składu gatunkowego drzewostanów.